

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la proiectul de lege intitulat **LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR**

Analizând proiectul de lege intitulat **LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR**, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr. 107 din 27.03.2023 și înregistrat la Consiliul Legislativ cu nr. D332/27.03.2023,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare organizarea și funcționarea învățământului preuniversitar, asigurând cadrul legislativ pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățatură pentru antepreșcolari/preșcolari și elevi, prin reglementarea sistemului de educație preuniversitar și a statutului personalului didactic de predare, didactic auxiliar și de conducere din întregul sistem de învățământ de stat și particular, al personalului didactic care îndeplinește funcții de îndrumare și control, precum și al celorlalte categorii de personal didactic.

2. Prin obiectul său de reglementare, proiectul de lege se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h), n) și p) din Constituția României, republicată.

În aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Camera Deputaților pentru dispozițiile circumscrise domeniului prevăzut la art. 73 alin. (3) lit. n) și Senatul pentru dispozițiile circumscrise domeniului prevăzut la art. 73 alin. (3) lit. h) și p) din Legea fundamentală.

Față de cele de mai sus, devin incidente prevederile art. 75 alin. (4) și (5) din Legea fundamentală, referitoare la întoarcerea legii.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. În raport de noile modificări legislative cu incidență asupra cheltuielilor bugetare afectate în acest scop, adoptarea prezentului proiect este de natură a genera impact financiar negativ asupra bugetului general consolidat, motiv pentru care devin incidente prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 15 din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la acest aspect, **Secțiunea a 4-a** a documentului de prezentare și motivare, „*Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri*” cuprinde informații în acest sens, cu privire la impactul bugetar **pe termen lung**.

5. Ca observație cu caracter general, semnalăm unele încălcări repetate ale normelor de tehnică legislativă, prevăzute de Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

a) cu referire la modalitatea de structurare a articolelor, semnalăm că unele dintre acestea sunt alcătuite dintr-un număr foarte mare de alineate. De exemplu, **art. 19** și **245** conțin câte 30 de alineate, **art. 33** este structurat în 21 de alineate, **art. 58** are 20 alineate, **art. 67, 134** și **182** sunt structurate în câte 16 alineate, **art. 70** are 19 alineate, **art. 80** este alcătuit din 22 de alineate, **art. 103** este format din 23 de alineate, **art. 112** cuprinde 26 de alineate, **art. 123** conține 17 alineate, iar **art. 244** are 31 de alineate.

Ținând cont de prevederile art. 48 alin. (4) teza a doua din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările ulterioare, conform cărora „*Pentru claritatea, concizia și caracterul unitar al textului unui articol se recomandă ca acesta să nu fie format dintr-un număr prea mare de alineate*”, recomandăm reformularea în întregime a proiectului cu luarea în considerare a aspectelor mai sus semnalate.

O restructurare a proiectului implică renumerotarea articolelor și a alineatelor din proiect, precum și revederea tuturor normelor de trimitere, care trebuie să fie în concordanță cu noua numerotare a elementelor de structură.

b) în tot cuprinsul proiectului, este necesară eliminarea parantezelor, având în vedere că normele de tehnică legislativă nu recomandă folosirea acestora;

c) pentru o redactare specifică stilului normativ, expresiile „conform art.”, „menționate la”, „definit la”, „stabilită la” și „enunțate la” vor fi înlocuite cu sintagmele „**potrivit dispozițiilor art.**”, respectiv „**prevăzute la**”;

d) cu referire la denumirile și abrevierile utilizate în text, pentru precizia, claritatea și concizia textului normativ și pentru rigoare normativă, acestea trebuie explicitate la prima utilizare în cuprinsul actului normativ, fiind însoțite de sintagma „denumit în continuare”/„denumită în continuare” și acronimul aferent, iar la toate referirile ulterioare la acestea vor fi menționate doar abrevierile.

Spre exemplu, la **art. 19 alin. (8)**, întrucât este la prima menționare în cadrul proiectului, acronimul „ARACIIP” se va înlocui cu formularea „**Agenția Română pentru Asigurarea Calității și Inspecție în Învățământul Preuniversitar, denumită în continuare ARACIIP**”, concomitent cu eliminarea acesteia de la **art. 112 alin. (1)**, unde se va utiliza numai acronimul.

e) semnalăm lipsa de unitate terminologică, astfel sunt folosite expresiile unități de învățământ preuniversitar „particular și confesional”, respectiv „particulare și confesionale”.

Totodată, semnalăm că textul propus conține o serie de inadvertențe de redactare și de ordin gramatical, după cum urmează:

a) dezacorduri între diferite părți de propoziție; de exemplu, în cazul normei de trimitere la anexă – „Termenii și expresiile utilizate (...) sunt definiți” sau la titlul anexei: „Lista definițiilor termenilor și a expresiilor utilizate (...)”;

b) utilizarea necorespunzătoare a virgulei;

c) utilizarea improprie a virgulei și/sau a conjuncțiilor de coordonare în enumerări;

d) absența virgulei înaintea sintagmei „precum și”; de exemplu la **art. 22 alin. (1)**, **art. 76 alin. (4)**.

Având în vedere situațiile evocate, este necesară revederea în ansamblu a proiectului, din perspectiva operării tuturor corecturilor necesar a fi aduse textului reglementării propuse.

6. Referitor la marcarea secțiunilor, potrivit normelor de tehnică legislativă, aceasta se va realiza astfel: Secțiunea 1, Secțiunea a 2-a, Secțiunea a 3-a etc.

7. Pentru considerente de tehnică legislativă, după titlu se impune introducerea **formulei introductive** consacrate: **„Parlamentul României adoptă prezenta lege.”**

8. La **art. 1 alin. (1)**, pentru cursivitate, sugerăm ca norma să fie reformulată astfel:

„(1) În România, învățământul este **un** serviciu de interes public, **ce** constituie prioritate națională și **care** se desfășoară, în condițiile prezentei legi, în limba română, în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională.”

Totodată, la **alin.(3)** pentru o exprimare mai adecvată, propunem ca sintagma „precum și celorlalte categorii de personal didactic, nominalizate în lege” să fie redată sub forma „precum și **al** celorlalte categorii de personal didactic, **prevăzute de lege**”.

9. La **art. 4 alin. (1)**, la teza finală, sintagma „până în 2025” se va scrie „până în **anul 2025**”.

10. La **art. 7**, propunem ca norma să debuteze astfel: „Culte recunoscute **oficial** de stat ...”.

11. La **art. 9**, din considerente de ordin redacțional, propunem ca abrevierea „(UE)” să fie înlocuită cu sintagma „**denumită în continuare UE**”, iar sintagma „state non-UE” să fie redată sub forma „**state din afara UE**”.

De asemenea, norma va fi redată astfel: „... statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European și ...”.

12. La **art. 10 alin. (1)** relevăm că formularea „dispozițiile prezentei legi prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative. În caz de conflict între acestea, se aplică dispozițiile prezentei legi” nu asigură claritate și predictibilitate prin insuficienta conturare din punct de vedere juridic.

Totodată, la **alin. (2)**, referitor la norma care prevede că „Orice modificare sau completare a prezentei legi intră în vigoare începând cu prima zi a anului școlar următor celui în care a fost adoptată prin lege, cu excepția stării de alertă, urgență sau asediu”, considerăm că este de analizat necesitatea menținerii acestei prevederi, în condițiile în care există posibilitatea existenței unui interes legitim ca unele modificări și/sau completări să intre în vigoare înainte de prima zi a anului școlar următor celui în care se adoptă acestea.

Avem în vedere în principal situațiile în care intervențiile vor fi promovate prin ordonanțe de urgență ale Guvernului, cazuri în care, de principiu, datorită caracterului excepțional și a situației

extraordinare care determină ca reglementarea să nu poată fi amânată, intrarea în vigoare a măsurilor respective trebuie realizată imediat după publicare.

În acest sens sunt și prevederile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră *„Ordonanțele de urgență ale Guvernului intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sub condiția depunerii lor prealabile la Camera competentă să fie sesizată, dacă în cuprinsul lor nu este prevăzută o dată ulterioară”*.

În mod similar, se pot avea în vedere și intervențiile aduse prin legi, ca act al Parlamentului și prin ordonanțele Guvernului emise în temeiul unei legi de abilitare, acte care, conform prevederilor art. 12 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„intră în vigoare la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sau la o dată ulterioară prevăzută în textul lor”*.

Mai mult, dacă norma în discuție va fi menținută în proiect, se pot crea discuții atunci când printr-un act modificator se va interveni asupra mai multor acte normative, printre care se regăsește și legea învățământului preuniversitar. Astfel, actul modificator ar urma să intre în vigoare conform regulilor prevăzute în Legea nr. 24/2000 republicată, cu modificările și completările ulterioare, existând astfel discuții în ceea ce privește data intrării în vigoare a dispozițiilor prin care se intervine asupra legii învățământului.

Soluția pentru a preîntâmpina orice discuții care ar putea apărea cu referire la data intrării în vigoare a unui act normativ, constă în prevederea în respectivul act a datei de la care acesta ar urma să intre în vigoare. Astfel, în mod concret, fiecare act normativ, indiferent de categoria sa, prin care se vor aduce intervenții asupra legii învățământului preuniversitar, va intra în vigoare la data prevăzută în cuprinsul său. Dacă nu se prevede o astfel de dată, va intra în vigoare fie la 3 zile de la publicare, fie la data publicării, în funcție de categoria sa :lege ca act al Parlamentului sau ordonanțe emise de Guvern.

Prin urmare, pentru considerentele arătate, **recomandăm eliminarea normei propuse la art. 10 alin. (2) referitoare la intrarea în vigoare a modificărilor și completărilor aduse Legii învățământului preuniversitar.**

13. La **art. 11 alin. (1)**, la teza a doua, sintagma „de asemenea” se va elimina.

La **alin. (3)**, pentru un spor de rigoare normativă, propunem reformularea textului, astfel:

„**(3)** Încălcarea prevederilor alin. (1) de către personalul didactic sau de către personalul de conducere, de îndrumare ori de control constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit dispozițiilor **art. 205 și 208**”.

La **alin. (4) lit. b)** este necesară înlocuirea sintagmei „denumite în continuare CES” cu expresia „**denumit în continuare CES**”.

14. La **art. 12 alin. (2)**, pentru evitarea dubiilor în interpretare și asigurarea caracterului complet al normei, cu privire la sintagma „în condițiile prezentei legi.” este necesară inserarea exactă a normei avute în vedere.

15. La **art. 13 alin. (3)**, pentru o completă informare legislativă, sintagma „cu modificările ulterioare” se va înlocui cu formularea „**cu modificările și completările ulterioare**”.

La **alin. (4)**, din considerente privind exprimarea, sintagma „Prin excepție de la alin. (1)” se va redacta „Prin excepție de la **prevederile** alin. (1)”, observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

16. La **art. 14 alin. (1) teza a doua**, semnalăm că fapta stabilită drept contravenție la art. 143 alin. (1) lit. a), la care se face trimiterea, constă în refuzul de a semna contractul educațional de către părintele sau reprezentantul legal al beneficiarului primar, și nu în nerespectarea obligației acestora de a asigura participarea la cursuri a beneficiarului primar minor pe întreaga perioadă a învățământului obligatoriu, așa cum se prevede în textul propus.

În plus, în cuprinsul art. 143 alin. (1) lit. a), se face referire la incidența răspunderii penale în cazul în care părintele sau reprezentantul legal interzic în mod direct și nemijlocit participarea beneficiarului la activitățile educaționale obligatorii.

În măsura în care se intenționează reglementarea incidenței răspunderii contravenționale în situațiile în care părintele sau reprezentantul legal nu își îndeplinește obligația de a asigura participarea la cursuri a beneficiarului primar minor, iar fapta nu este săvârșită în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune, art. 143 trebuie completat în mod corespunzător cu o normă expresă în acest sens.

La **alin. (3)**, în acord cu uzanțele de redactare, sintagmele „hotărâre de Guvern” și „de la intrarea în vigoare” se vor reda sub forma „**hotărârea Guvernului**”, respectiv „de la **data intrării** în vigoare”, observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

Pe de altă parte, pentru eficiența normei preconizate, recomandăm reformularea textului în sensul ca acesta să facă referire la termenul de *aprobare* a respectivei strategii prin hotărârea Guvernului, iar nu la termenul de *inițiere* a hotărârii Guvernului.

La **alin. (6)**, din rațiuni de ordin redacțional, sintagma „Direcțiile Județene de Învățământ Preuniversitar” se va scrie „Direcțiile județene de învățământ preuniversitar”, observație formulată și pentru cazul similar de la **art. 111 alin. (1)**, iar sintagma „alin. (4) și alin. (5)” se va redacta „alin. (4) și (5)”, în acest fel urmând a se proceda în toate situațiile similare.

Totodată, sintagma „Direcția Municipiului București de Învățământ Preuniversitar” se va scrie „Direcția Municipiului București de învățământ preuniversitar”.

17. La **art. 15 alin. (2)**, sugerăm ca expresia „au dreptul de a primi diplomă de absolvire după 3 ani putând participa ...” să fie înlocuită cu expresia „au dreptul de a primi diplomă de absolvire după 3 ani și pot participa ...”.

18. La **art. 16 alin. (3)–(5)**, fără a ne pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative, pentru previzibilitatea normei, sugerăm inițiatorului stabilirea unui număr minim de elevi pentru fiecare dintre situațiile prevăzute la alineatele respective.

19. La **art. 17 alin. (1)**, la teza întâi, sintagma „învățământ cu frecvență zi, cu frecvență seral, și învățământ cu frecvență redusă” se va reda sub forma „învățământ cu frecvență zi, **învățământ** cu frecvență **seral** și învățământ cu frecvență redusă”.

La **alin. (3)**, semnalăm că redactarea propusă are un caracter evaziv și imprecis – „unitățile de învățământ vor dezvolta măsuri prioritare de intervenție”, pe cale de consecință sugerăm reanalizarea textului.

La **alin. (4)**, sugerăm completarea normei, prin efectuarea unei trimiteri la „Secțiunea a 2-a – Școala din spital și școala de la domiciliu”.

20. La **art. 19 alin. (1) lit. b)** fără a ne pronunța asupra aspectelor de oportunitate, semnalăm că expunerea de motive nu

prezintă argumentele care stau la baza opțiunii inițiatorului de a oferi instituțiilor de învățământ superior posibilitatea de a înființa unități de învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar, gimnazial și liceal, care sunt de esența sistemului de învățământ preuniversitar.

La **alin. (2)**, la **partea introductivă**, sintagma „2 etape” se va scrie „**două etape**”.

La **alin. (4)**, la **partea introductivă**, propunem ca sintagma „persoane juridice publice sau private” să fie scrisă sub forma „**persoane juridice de drept public sau de drept privat**”, iar la **lit. d)**, sintagma „prevederilor de la alin. (9)” se va redacta „**prevederilor alin. (9)**”.

La **alin. (7)**, pentru sintagma „în condițiile legii”, menționăm prevederile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, care dispun faptul că, dacă norma la care se face trimitere este cuprinsă în alt act normativ, este obligatorie indicarea titlului acestuia, a numărului și a celorlalte elemente de identificare. Observația este aplicabilă și pentru alte sintagme similare, precum „**potrivit legii**” sau „**conform legii**”.

La **alin. (9)**, pentru o exprimare mai adecvată sintagma „până la 1 februarie” se va scrie „până la **data de 1 februarie**”, în acest fel urmând a se proceda în toate situațiile similare.

La **alin. (17)**, la teza întâi, sintagma „2 schimburi” se va redacta „**două schimburi**”.

La **lit. f)** pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm exemplificarea situațiilor excepționale avute în vedere.

La **alin. (22)**, sugerăm reanalizarea acestuia, întrucât evaluarea unităților de învățământ trebuie realizată de ARACIIP înainte de a formula solicitarea către Ministerul Educației privind retragerea acreditării/autorizării unității de învățământ.

La **alin. (29)**, semnalăm că redactarea „cu respectarea prevederilor incidente din codul administrativ” are un caracter imprecis, drept urmare este necesară precizarea exactă a normelor avute în vedere.

Totodată, în cazul în care observația anterioară nu este însușită, pentru rigoare normativă, sintagma „cu respectarea prevederilor incidente din codul administrativ” se va reformula în sensul indicării exprese a prevederilor legale avute în vedere și înlocuirea sintagmei „codul administrativ” cu formularea „**Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare**”.

21. La **art. 20 alin. (1)**, în finalul textului, după termenul „abandonului” se va insera cuvântul „școlar”.

22. La **art. 21 alin. (8)** sintagma „se reglementează prin **metodologie** aprobată” se va redacta „se reglementează prin metodologia aprobată”.

23. La **art. 21 alin. (8)** sintagma „programe comprehensive” se va redacta „programe complete”.

24. La **art. 23 alin. (1) lit. a) și j)**, semnalăm faptul că nu sunt respectate prevederile art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *„o enumerare distinctă, marcată cu o literă, nu poate cuprinde, la rândul ei, o altă enumerare și nici alineate noi. Dacă ipoteza marcată cu o literă necesită o dezvoltare sau o explicare separată, aceasta se va face printr-un alineat distinct care să urmeze ultimei enumerări”*.

Reiterăm observația pentru toate cazurile similare din proiect.

De asemenea, la **lit. k)**, sintagma „litera j)” se va reda sub forma „**lit. j)**”.

La **alin. (3) lit. a)**, semnalăm că în cuprinsul prezentului demers legislativ nu se prevede un număr minim de elevi, așa cum rezultă din următorul paragraf „cu efective mai mici decât minimul **prevăzut de prezenta lege**”; pe cale de consecință sugerăm reanalizarea acestuia.

Având în vedere că **lit. a) și b)** prevăd situațiile excepționale de înființare, organizare și funcționare a formațiunilor de studiu, considerăm ca **lit. c)** nu se încadrează tematic în prevederile anterioare, drept urmare propunem ca acesta să formeze un alineat de sine stătător.

La **alin. (10)**, pentru un plus de previzibilitate, sugerăm inițiatorului definirea expresiei „**izolate geografic sau lingvistic**” în cadrul anexei la prezenta lege.

25. La **art. 26 alin. (1)**, după sintagma „ordin al ministrului” se va insera termenul „**educației**”.

La **alin. (5)**, este necesară redactarea *in extenso* a acronimului CNFDCD, care va fi urmată de sintagma „**denumit în continuare CNFDCD**”, concomitent cu revizuirea **art. 113 alin. (1)**.

26. La **art. 27 alin. (3)**, pentru o informarea completă, propunem ca termenul „Constituție” să fie înlocuit de sintagma „**Constituția României, republicată**”.

27. La **art. 28 alin. (2)**, propunem eliminarea expresiei „în condițiile legii”.

28. La **art. 30 alin. (5)**, sintagma „hotărârea de Guvern” se va reda sub forma „hotărârea Guvernului”.

29. La **art. 31 alin. (3)**, sintagma „condițiile de la alin. (2)” se va reda sub forma „condițiile **prevăzute** la alin. (2)”.

La **alin. (4)**, întrucât este la prima utilizare în cadrul proiectului, sintagma „CJRAE/CMBRAE” se va înlocui cu formularea „**Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, denumite în continuare CJRAE/CMBRAE**”, concomitent cu reformularea în mod corespunzător a **art. 115 alin. (1)**.

30. La **art. 33 alin. (3)**, la teza întâi, pentru utilizarea limbajului juridic consacrat, sintagma „Unitățile de învățământ liceal care se încadrează în prevederile alin. (2) lit. a) și b)” se va scrie „Unitățile de învățământ liceal **având filierele prevăzute la alin. (2) lit. a) și b)**”.

Totodată, la teza a doua, pentru o exprimare mai adecvată, sugerăm ca formularea „într-una dintre cele trei filiere teoretică, vocațională sau tehnologică” să se scrie „**într-una dintre cele trei filiere**”.

La **alin. (5)**, sintagma „principiul asumării filierei de la alin.(3)” se va redacta „principiul asumării filierei **prevăzut** la alin. (3)”.

La **alin. (13)**, sintagma „de Ministerul Educației” se elimină.

La **alin. (14)**, sugerăm ca sintagma „al certificatului conform Europass” să fie redacta „al certificatului **în format Europass**”.

La **alin. (16)**, la teza întâi, pentru un spor de rigoare redacțională, formularea „la propunerea Centrului Național de Învățământ Tehnologic și Tehnologic Dual, denumită în continuare CNITTD” se va scrie „, la propunerea Centrului Național de Învățământ Tehnologic și Tehnologic Dual, **denumit** în continuare CNITTD”.

31. La **art. 35 alin. (3)**, expresia „bugetului asigurărilor sociale” va fi înlocuită cu sintagma „bugetului asigurărilor sociale **de stat**”.

32. La **art. 37 alin. (4) lit. e)**, sintagma „bunurilor cuprinse la lit. a)-d)” se va redacta sub forma „bunurilor **prevăzute** la lit. a)-d)”.

La **lit. f)**, având în vedere că textul nu respectă tipicul enumerărilor anterioare, sugerăm revederea respectivei enumerări și, eventual, redarea prevederii ca alineat distinct al articolului.

33. La **art. 38 alin. (2)**, sugerăm ca norma să fie redată astfel: „potrivit **specificului** fiecărei arme, specializări și forme de organizare ... ”.

34. La **art. 46, alin. (2)**, menționăm că normele prezentului proiect sunt necorelate cu prevederile din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează Federația Sportului Școlar și Federația Sportului Universitar.

Totodată, normele propuse la art.47 sunt prevăzute și în proiectul de Lege a învățământului superior, drept urmare, sugerăm reanalizarea lor, acestea fiind de natură să instituie un paralelism legislativ.

35. La **art. 51**, sintagma „Modalitatea de organizare și funcționare a învățământului ...” se va reda sub forma „Organizarea și funcționarea învățământului ...”.

36. La **art. 53**, la teza finală, sugerăm ca sintagma „Ministerul Justiției – Administrația Națională a Penitenciarelor” să fie redată sub forma „Ministerul Justiției, **prin** Administrația Națională a Penitenciarelor”, observație valabilă și pentru cazul similar de la **art. 57**.

37. La **art. 58 alin. (6)**, pentru suplețea textului, sugerăm ca formularea „Reglementările din prezenta lege privind organizarea” să fie scrisă „**Reglementările privind organizarea**”.

La **alin. (8)**, precizăm că acronimul ECTS, aflat la prima utilizare în text, nu este definit în cuprinsul normei. Prin urmare, recomandăm definirea acestuia, orice referire ulterioară la acest sistem se va face exclusiv prin acronimul ECTS, consacrat la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

Menționăm că acronimul provine de la „European Credit Transfer and Accumulation System”, o traducere în limba română fiind „Sistemul european **de transfer și acumulare de credite**”.

În acest sens, a se vedea și art. 182 alin. (11).

La **alin. (14)**, referitor la sintagma „învățământului postliceal, organizat pentru calificări de nivel 5”, semnalăm că atât proiectul Legii învățământului superior, cât și Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED) atribuie nivelul 5 de calificare studiilor universitare de scurtă durată.

Totodată, sintagma „în condițiile alin. (12)” se va scrie „în condițiile **prevăzute la alin. (12)**”.

38. La **art. 59 alin. (5)**, sintagma „privind transportul elevilor” se va elimina, iar sintagma „deservește unității de învățământ” se va redacta „deservește **unitatea de învățământ**”.

La **alin. (6)**, pentru o exprimare mai adecvată, sugerăm ca sintagma „nu au posibilitatea” să fie redat sub forma „**nu există posibilitatea**”.

39. La **art. 61 alin. (4)**, sintagma „menționat la alin. (3)” se va scrie „**prevăzut la alin. (3)**”.

La **alin. (9)**, sintagmele „metodologiei aprobată” și „ordin comun al ministerului educației și ministerului afacerilor externe” se vor redacta „metodologiei aprobate”, respectiv „ordin comun al **ministrului** educației și al **ministrului** afacerilor externe”.

La **alin. (10)**, recomandăm reformularea normei astfel:

„(4) Numărul de burse se aprobă anual prin **hotărârea** Guvernului privind cifrele de școlarizare”.

La **alin. (11)**, pentru suplețea normei, sugerăm reformularea acesteia după cum urmează:

„(11) Condițiile de școlarizare a bursierilor români de pretutindeni se stabilesc prin ordin al ministrului educației, **care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.**”

Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect, în care se prevede emiterea unor ordine ale ministrului cu caracter normativ.

40. La **art. 62 alin. (7)**, sintagma „va avea acces și va promova” se va redacta „**are acces și promovează**”, observație pe care o reiterăm pentru toate situațiile similare în care este utilizat timpul viitor al verbelor.

Totodată, textul trebuie reanalizat întrucât din formularea propusă nu rezultă la ce anume „va avea acces” CNRID.

41. La **art. 63 alin. (4)**, pentru o completă informare legislativă, după titlul Legii nr. 333/2003 se va insera termenul „**republicată**”.

42. La **art. 64 alin. (1)**, întrucât normele juridice nu produc efecte anterior intrării lor în vigoare, propunem ca sintagma „În termen de 12 luni de la adoptarea prezentei legi” să fie redată sub forma „În termen de 12 luni de la **data intrării în vigoare a prezentei legi**”.

De asemenea, pentru a asigura eficiența normei preconizate și din considerente de ordin redacțional, propunem ca formularea „Ministerul Educației inițiază Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Planului Național pentru Siguranța în Învățământul Preuniversitar (PNSIP)” să fie redată astfel: „**Guvernul, la inițiativa Ministerului Educației, aprobă prin hotărâre Planul Național pentru Siguranța**

în **Învățământul Preuniversitar**”, fără a mai fi necesară indicarea abrevierii, deoarece acesta nu este utilizată în mod frecvent.

La **alin. (2)**, ținând cont de observația de mai sus, propunem redactarea *in extenso* a acronimului „PNSIP”.

La **alin. (8)**, termenul „Regulament” va debuta cu literă mică, observație formulată pentru toate cazurile similare.

43. La art. 65 alin. (8), la teza întâi, propunem ca formularea „în cel mult un an școlar” să fie redactată „în termen de un an școlar”.

La **alin. (11)**, semnalăm că redactarea „autorităților abilitate” are un caracter imprecis, drept urmare este necesară reanalizarea normei.

44. La art. 67 alin. (1), sintagma „ordin comun al Ministerului Educației, Ministerului Sănătății și Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse” se va scrie „ordin comun al ministrului educației, ministrului sănătății și al ministrului familiei, tineretului și egalității de șanse”.

La **alin. (6)**, pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm înlocuirea expresiei „ale unui facilitator, ale unui interpret mimico-gestual” cu sintagma „ale unui facilitator și ale unui interpret mimico-gestual”.

La **alin. (14)**, pentru precizia normei de trimitere, sugerăm ca sintagma „din Titlul III, Capitolul XV” să fie înlocuită cu articolele avute în vedere.

45. La art. 68 alin. (5) lit. a) și b), din considerente de ordin redacțional, propunem eliminarea prepoziției „de” din debutul textelor.

46. La art. 70 alin. (5), pentru corectitudinea exprimării textul trebuie să deuteze cu expresia „Preșcolarii”.

La **alin. (8) lit. a)** trimiterea la actul normativ se va face astfel: „conform Legii nr. 95/2006...”.

La **alin. (9)**, din considerente privind exprimare, sugerăm următoarea formulare:

„(9) Metodologia-cadru privind înființarea, organizarea și funcționarea școlilor din spital se aprobă prin ordin comun al ministrului educației și al ministrului sănătății.”.

La **alin. (12)**, formularea „din prezenta lege” se va elimina, această observație fiind formulată pentru toate situațiile de acest tip.

La **alin. (16)**, este de analizat dacă textul nu ar trebui să se refere și la antepreșcolari, observație valabilă și pentru cazul similar de la **art. 71 alin. (2)**.

47. La art. 74 alin. (1), la teza întâi, întrucât este vorba despre denumirea unui program, sintagma „Programului Național Integrat de

Reducere a Abandonului Școlar și a ratei de părăsire timpurie a școlii” se va redacta sub forma „Programului Național Integrat de Reducere a Abandonului Școlar și a Ratei de Părăsire Timpurie a Școlii”, observație valabilă și pentru cazul similar de teza a doua.

De asemenea, la **alin. (2) și (4)** recomandăm utilizarea denumirii complete a programului respectiv.

La **alin. (6)**, este de analizat dacă termenul de 6 luni nu ar trebui modificat, deoarece, Programul Național Integrat „Masă Sănătoasă” conform **alin. (4) ar începe cu anul școlar 2023-2024**, iar termenul de 6 luni va depăși 1 septembrie 2023.

Totodată, în cazul în care observația anterioară nu este însușită, pentru rigoare normativă, sugerăm reformularea normei preconizate, eventual sub forma:

„(6) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul aprobă Programul Național Integrat „Masă Sănătoasă”.”

48. La **art. 75 alin. (5)**, termenii din sintagmele „Consiliilor Județene” și „Direcțiilor Județene de Statistică” se vor scrie cu inițială minusculă.

La **alin. (8)**, precizăm că sintagma *„Zonele de investiții prioritare în educație vor beneficia de măsuri de finanțare de bază suplimentare, care să satisfacă nevoile specifice identificate”* are un caracter mult prea generic, în disonanță cu cerințele stilului juridic, motiv pentru care trebuie reevaluată.

49. La **art. 76 alin. (2)**, la teza întâi, propunem ca formularea „normele incluse în prezenta lege se completează cu normele prevăzute în Ordonanța Guvernului nr. 137/2000” să fie scrisă astfel: **„prezenta lege se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 137/2000”**.

50. La **art. 78**, termenul „Regulamentului” va fi redat cu inițială mică.

51. La **art. 79 alin. (4)**, din considerente privind exprimarea, sintagma „Acolo unde” se va înlocui cu expresia **„În cazul în care”**.

52. Referitor la normele prevăzute la **Secțiunea a 9-a – „Dreptul la transport și alte facilități”**, referitoare la transportul elevilor, în vederea unei aplicări previzibile și unitare a legislației în materie, recomandăm corelarea acestora, în mod corespunzător, inclusiv din punctul de vedere al terminologiei folosite, cu prevederile similare din proiectul Legii învățământului superior.

53. La **art. 80 alin. (14)**, pentru fluența normei, sugerăm introducerea sintagmei **„precum și”** înainte de expresia **„la alte manifestări”**.

La **alin. (18)**, cu privire la organizarea **Programul Național de Susținere a Învățării Limbii și Literaturii Române, denumit în continuare PNSILLR**, precizăm că în cuprinsul prezentei legi nu se regăsește modalitatea de organizare și funcționare a prezentului Program. Pe cale de consecință sugerăm completarea în mod corespunzător.

La **alin. (22)**, pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm următoarea formulare:

„Sumele decontate în contul acordării facilităților de transport prevăzute la alin. (1) nu pot depăși sumele care corespund efectului financiar net, echivalent cu totalitatea efectelor, pozitive sau negative, asupra costurilor și veniturilor operatorului de transport, produse ca urmare a conformării cu obligația asigurării facilităților de transport, potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului”.

54. La **art. 82 alin. (1)**, la **partea introductivă**, termenul **„atitudini”** se va înlocui cu termenul **„aptitudini”**.

La **lit. f)**, recomandăm înlocuirea termenului **„analiza”** cu **„analizarea”**. Observația este valabilă și pentru **art. 110 alin. (1) lit. w)**.

La **alin. (4) lit. f)**, sintagma **„interacțiunii dintre profesor și elev, părinte”** se va scrie **„interacțiunii dintre profesor, elev și părinte”**.

55. La **art. 83 alin. (3)**, pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm ca după expresia **„Curriculumul la decizia elevului din oferta școlii”** va urma sintagma **„denumit în continuare CDEOȘ”**.

56. La **art. 85 alin. (4)**, pentru o informare legislativă completă, după titlul actului normativ citat se va insera mențiunea **„cu completările ulterioare”**.

57. La **art. 87 alin. (2)**, pentru o informare legislativă completă, sugerăm eliminarea expresiei **„a altor structuri abilitate în acest sens”** și precizarea structurilor avute în vedere.

58. La **art. 95 alin. (5)**, sugerăm ca expresia **„în maximum 6 luni”** să fie înlocuită cu sintagma **„în termen de 6 luni”**.

Totodată, pentru rigoarea exprimării, sintagma „de la intrarea în vigoare a prezentei legi” se va înlocui cu sintagma „de la **data intrării** în vigoare a prezentei legi”.

Reiterăm observația pentru toate situațiile asemănătoare din proiect.

La **alin. (7)**, este de analizat dacă abrevierea „CNFCD” nu ar trebui să fie „CNFDCCD”, în caz contrar urmând a fi redată *in extenso*.

De asemenea, întrucât abrevierea „CCD” nu a fost explicată anterior, este necesară redarea *in extenso*, urmată de sintagma „**denumită în continuare CCD**”, concomitent cu eliminarea aceleiași sintagme de la **art. 113 alin. (4)**.

59. La **art. 96 alin. (7)**, sugerăm ca expresia „itemi standardizați” să fie redată „**itemi de literație** standardizați”.

60. La **art. 98 alin. (3)**, pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm introducerea și a unui număr maxim de locuri ocupate fără concurs.

61. La **art. 99 alin. (4) lit. j)**, pentru unitate în redactare, sintagma „Proba F” se va reda sub forma „**proba F**”.

62. La **art. 100 alin. (1) lit. b)**, pentru un spor de precizie, recomandăm ca norma de trimitere la art. 99 alin. (4) să cuprindă și literele care prevăd probele vizate. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

La **alin. (7)**, termenul „României” se va elimina ca fiind superfluu.

La **alin. (9)**, pentru claritatea normei recomandăm reformularea expresiei „Probele orale A01, respectiv A02 și probele scrise A, respectiv D și E”.

63. La **art. 102 alin. (8)**, este necesară revederea soluției preconizate în sensul că „Elevii pot participa la acțiuni de voluntariat, **pentru care pot primi stimulente financiare, finanțate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației**, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului educației și în conformitate cu prevederile Legii nr. 78/2014”, pentru evitarea unei antinomii pe motiv că, din perspectiva dispozițiilor **art. 3 lit. a)** din Legea nr. 78/2014 *privind reglementarea activității de voluntariat în România* invocată, voluntariatul nu se plătește, „ a) voluntariatul reprezintă participarea voluntarului persoana fizica la activități de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății,

organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, **fără remunerație**, individual sau în grup;”.

Totodată, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, actul normativ citat se va reda sub forma „Legea nr. 78/2014 **privind reglementarea activității de voluntariat în România, cu modificările ulterioare**”.

La **alin. (10)**, potrivit uzanțelor normative, sugerăm reformularea normei după cum urmează:

„(10) Se înființează Programul național de formare a cadrelor didactice în vederea creșterii nivelului de alfabetizare funcțională a elevilor, **finanțat de la bugetul** Ministerului Educației. Implementarea Programului este reglementată prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, la propunerea CNFDCD.”.

64. La art. 103 alin. (6), sugerăm înlocuirea expresiei „datelor personale” cu sintagma „datelor **cu caracter personal**”. Observația este valabilă și pentru **art. 127 alin. (9)**.

La **alin. (11) lit. a)**, la teza a doua, pentru rigoare gramaticală, sintagma „i se acordă” se va reda sub forma „**li se acordă**”.

La **alin. (12)**, din considerente de redactare, enumerările vor debuta cu litere mici.

La **lit. d)**, din aceleași considerente, alineatul din norma de trimitere se va reda între paranteze.

65. La art. 105 alin. (2), întrucât sintagma „centrele județene de excelență/Centrul Municipiului București pentru Excelență” este folosită anterior în cadrul proiectului, recomandăm eliminarea expresiei „numite în continuare centre de excelență” și inserarea sintagmei „**denumite în continuare centre de excelență**” la prima utilizare în proiect, respectiv la **art. 19 alin. (1) lit. c)**.

66. La art. 108 alin. (1), pentru rigoarea exprimării, sintagma „cuanțumul stimulentelor financiare profesorilor” se va reda sub forma „cuanțumul stimulentelor financiare **acordate** profesorilor”.

La **alin. (3)**, din rațiuni de unitate terminologică, sugerăm ca expresia „învățământul universitar” să fie înlocuită cu sintagma „învățământul **superior**”.

67. La art. 109 alin. (1) lit. c), pentru redarea unitară a enumerărilor, recomandăm reformularea, astfel încât norma să debuteze cu termenul „**coordonarea**”.

68. La **art. 111 alin. (1)**, din considerente de redactare, sintagma „Inspectoratelor Școlare Județene/Municipiului București” se va reda sub forma „inspectoratelor școlare județene/**Inspectoratul școlar al Municipiului București**”. În același mod se va reda aceasta în tot cuprinsul proiectului.

La **alin. (10)**, pentru corectitudine gramaticală, sintagma „a Consiliului Național al Elevilor și a structurilor asociative” se va reda sub forma „**ai** Consiliului Național al Elevilor și **ai** structurilor asociative”.

69. La **art. 112 alin. (2)**, pentru un plus de rigoare normativă, sugerăm inițiatorilor completarea acestui alineat cu o prevedere nouă prin care să se specifice dacă mandatul președintelui poate fi reînnoit și de câte ori poate fi reînnoit.

La **alin. (6)**, pentru o corectă formulare sugerăm următoarea redactare „... face parte personalul didactic ...”

La **alin. (10) lit. i)**, pentru corectitudine gramaticală, sintagma „a unitățile” se va înlocui cu sintagma „a **unităților**”.

La **lit. k)**, după expresia „*Registrul național al experților în evaluare și acreditare*”, trebuie să urmeze sintagma „**denumită în continuare RNEE**”.

La **alin. (17)**, recomandăm reformularea textului, deoarece nu toate enumerările cuprind dispoziții privind organizarea birourilor județene. Pe de altă parte, este de analizat aprobarea numărului de posturi, structurii organizatorice și a regulamentului de organizare și funcționare a acestora prin hotărâre a Guvernului, înființarea birourilor respective realizându-se prin ordin al ministrului educației.

La **alin. (18)**, la **partea introductivă**, pentru corectitudine gramaticală, sintagma „are următoarele” se va reda „**au** următoarele”.

La **lit. b)**, pentru precizia normei, sugerăm ca expresia „asigurarea calității” să fie înlocuită cu sintagma „asigurarea calității **educației**”. Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect, când se va folosi sintagma sugerată sau, după caz, expresia „asigurarea calității în învățământul preuniversitar”.

Totodată, expresia „contract de muncă” se înlocuiește cu sintagma „contract individual de muncă”.

La **alin. (19) lit. a)**, semnalăm că norma de trimitere la alin. (10) lit. w) este eronată, deoarece textul respectiv nu cuprinde dispoziții privind aprobarea metodologiei.

La **alin. (22)**, pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă, sintagma „Codul Muncii” se va înlocui cu formularea

„**Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare**”. Trimiterile ulterioare la acest act normativ se vor reda numai cu menționarea evenimentelor legislative, fără titlu.

La **alin. (24)**, pentru unitate redacțională, expresia „birourilor județene/biroului Municipiului București” se va înlocui cu sintagma „**BJ-ARACIIP/BMB-ARACIIP**”. Observația este valabilă pentru întregul proiect.

70. La **art. 113 alin. (4)**, pentru corectitudine gramaticală, sintagma „Activitățile prevăzut la” se va înlocui cu expresia „Activitățile prevăzute la”.

71. La **art. 114 alin. (6)**, pentru rigoarea exprimării, sintagma „fiecărui județ/al municipiului București” se va reda sub forma „fiecărui județ/**municipiului București**”.

72. La **art. 116 alin. (1)**, având în vedere că prima menționare a denumirii „Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare” se regăsește la **art. 92 alin. (2)**, recomandăm ca sintagma „denumit în continuare CNCE” să fie inserată la prima folosire, urmând ca în tot proiectul să fie utilizată numai forma abreviată.

La **alin. (2)**, având în vedere că potrivit **alin. (1)**, Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare și Institutul de Științe ale Educației urmează a fi denumite în continuare „CNCE”, respectiv „IȘE”, se impune folosirea formelor abreviate.

Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din cadrul proiectului.

La **alin. (5)**, pentru precizia normei, este de analizat dacă genul „contracte civile” nu ar trebui înlocuit cu specia „contracte de prestări de servicii”. Observație valabilă și pentru **alin. (9)**.

La **alin. (11)**, pentru utilizarea limbajului normativ, sintagma „hotărârii de Guvern” se va reda sub forma „**hotărârii Guvernului**”.

73. La **art. 119**, expresia „denumit CNITTD” se va reda „denumit în continuare CNITTD”.

74. La **art. 120**, pentru asigurarea predictibilității normei, sugerăm stabilirea unui termen de aprobare a hotărârii Guvernului. Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect, inclusiv în ceea ce privește ordinelor ministrului cu caracter normativ.

75. La **art. 122 lit. i)**, pentru corectitudinea exprimării, termenul „poate” se va reda „**pot**”, observația fiind valabilă și pentru **lit. p)**.

76. La **art. 123 alin. (11)**, semnalăm că norma de trimitere la alin. (1) este eronată, corect fiind alin. (10).

77. La **art. 127 alin. (1)**, având în vedere că actele juridice produc efecte de la data intrării în vigoare, iar nu de la adoptare și ținând cont de limbajul specific normativ, sintagma „în maximum 12 luni de la adoptarea prezentei legi” se va înlocui cu sintagma „în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

Această observație este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect, inclusiv în cazul termenelor exprimate în zile.

La **alin. (5)**, pentru redarea corectă a titlului Legii nr. 242/2022, sintagma „dintre sisteme” se va înlocui cu sintagma „între sisteme”.

La **alin. (10)**, pentru o informare completă, propunem ca după expresia „2016/679” să fie inserată mențiunea „**al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016**”. Totodată, pentru precizia normei, recomandăm ca expresia „legislației naționale aplicabile domeniului protecției datelor” să fie înlocuită cu expresia „**Legii nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), cu modificările ulterioare**”.

La **alin. (11)**, expresia „autorități de care aparțin instituțiile” este imprecisă, fiind necesar a fi reanalizată și reformulată.

78. La **art. 128 alin. (1)**, pentru respectarea exigențelor de exprimare, sintagma „în 120 zile de la intrarea în vigoare” se va reda sub forma „în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare”.

La **alin. (3)**, deoarece actele juridice nu produc efecte de la adoptare, recomandăm ca termenul menționat să se raporteze la data intrării în vigoare a legii. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

79. La **art. 129 alin. (1)**, sub aspectul necesarului asigurării resursei bugetare pentru acoperirea cheltuielilor pentru educație, *prin asigurarea anuală a minimum 15% din cheltuielile bugetului general consolidat*, apreciem necesar a se reconsidera măsura prin exprimarea acestor cheltuieli **ca pondere echivalentă în produsul intern brut**. (procent din PIB).

80. La **art.130 alin. (3)** , apreciem că formularea „învățământul poate fi susținut și direct de operatori economici”, este improprie limbajului juridic, motiv pentru care ar trebui reconsiderată, în sensul sublinierii ideii de a se asigura posibilitatea **finanțării directe din partea operatorilor economici**.

81. La **art. 132 alin.(2)** norma juridică propusă este neclară, putând fi de natură a genera o serie de ambiguități din perspectiva identificării surselor de finanțare cu referire la „*învățământul preuniversitar particular și confesional, antepreșcolar, preșcolar și al celui obligatoriu*”.

Totodată, sugerăm corelarea normei cu cea de la **art. 133** referitoare la modalitățile de finanțare ale învățământului preuniversitar particular și confesional acreditat.

82. La **art. 134 alin. (11)**, pentru respectarea exigențelor de exprimare, sintagma „alin. (2) lit. b)-c),” se va reda sub forma „**alin. (2) lit. b) și c)**”. Observație valabilă și pentru **alin. (14)**.

83. La **art. 137 alin. (2)**, apreciem că este necesară reconsiderarea formulării „Veniturile proprii ale activităților înființate pe lângă unitățile de învățământ nu diminuează finanțarea de bază, complementară sau specială ...”, ca inadecvată, eventual înlocuirea cu „Veniturile proprii ale activităților înființate pe lângă unitățile de învățământ **nu afectează** finanțarea de bază, complementară sau specială ...”.

84. La **art. 139 alin. (6)**, semnalăm că abrevierea „UFÎP” nu a fost explicitată anterior în cadrul proiectului. Observația este valabilă și pentru abrevierea „ANC” din cadrul **art. 154 alin. (2)**.

85. La **art. 140 alin. (5)**, pentru respectarea exigențelor de exprimare, sintagma „menționate la alin. (4)” se va reda sub forma „**prevăzute** la alin. (4)”.

La **alin. (9)**, recomandăm revederea excepției de la prevederile alin. (1), deoarece textul respectiv face referire la finanțarea unităților de execuție școlară, și nu la preluarea acestora.

86. La **art. 141 alin. (5)**, pentru respectarea exigențelor gramaticale, sintagma „prevăzută la alin. (2)-(4)” se va reda sub forma „**prevăzute** la alin. (2)-(4)”.

La **alin. (10)**, pentru asigurarea unei reglementări complete, este necesar să se precizeze în mod expres momentul de la care se calculează termenul de 3 luni stabilit de text.

Totodată, la **alin. (14)**, semnalăm că stabilirea drept infracțiune a încălcării dispozițiilor alin. (8) și (11) nu poate fi realizată, întrucât respectivele norme prevăd obligații în sarcina consiliilor locale, autorități ale administrației publice locale care nu pot răspunde penal, întrucât nu au personalitate juridică.

În acest sens, menționăm că, prin Decizia nr. 574/2014 Curtea Constituțională a precizat că, *„în calitatea sa de autoritate deliberativă a administrației publice locale, consiliul local nu are personalitate juridică și prin urmare nu poate avea patrimoniu propriu, astfel încât nu poate exercita drepturi și obligații proprii în cadrul raporturilor juridice”*.

Pe de altă parte, stabilirea drept infracțiune a nerespectării art. 141 alin. (9) nu este suficient de clară, întrucât respectiva normă stabilește modalitatea prin care se aprobă procedurile de elaborare a avizelor prevăzute la alin. (7) și (8) și condițiile de acordare a acestor avize, respectiv prin ordin al ministrului educației. Întrucât nu se înțelege care anume ar putea fi fapta care constituie infracțiune, este necesară reanalizarea normei.

Fără a ne pronunța asupra oportunității soluției legislative preconizate, sugerăm reanalizarea incidenței răspunderii penale, potrivit art. 141 alin.(14), în cazul nerespectării dispozițiilor alin. (10) al aceluiași articol, prin care se stabilește termenul pentru soluționarea cererii de emitere a avizului conform.

87. La art. 143 alin. (1) lit. a) teza întâi, semnalăm că stabilirea drept contravenție a refuzului semnării contractului educațional prevăzut la art. 14 alin. (4) nu poate fi acceptată, întrucât exclude posibilitatea manifestării libere a voinței părintelui sau a beneficiarului legal, care este o condiție a validității unui contract.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru **teza a doua a art. 143 alin. (1) lit. b)**.

Sub rezerva observației de mai sus, la **art. 143 alin. (1) lit. a) teza întâi**, menționăm că, pentru uniformitate în materia reglementării contravențiilor, precum și pentru corectitudine terminologică, expresia „cu amendă cuprinsă între 1.000 lei și 5.000 lei ori cu muncă echivalentă în folosul comunității, prestată de părinte sau reprezentantul legal” trebuie înlocuită cu sintagma „cu amendă de la 1.000 lei la 5.000 lei sau cu prestarea unei activități în folosul comunității”. Menționăm că din formularea propusă a fost eliminată, ca superfluă, expresia „prestată de părinte sau de reprezentantul legal”,

întrucât sancțiunea contravențională nu poate fi aplicată decât acestor persoane, care sunt subiecți activi ai contravenției.

Precizăm că norma propusă pentru **teza a doua a art. 143 alin. (1) lit. a)** trebuie eliminată, ca superfluă, întrucât, în cazul săvârșirii faptei prevăzute la art. 380 din Codul penal, răspunderea penală devine incidentă în temeiul acestor din urmă dispoziții.

88. La **art. 143 alin. (1) lit. b)** **teza întâi**, pentru rigoare normativă, este necesar ca trimiterea să se facă la art. 11 alin. (1), și nu la art. 11 în integralitatea sa, întrucât doar alin. (1) instituie obligații a căror nerespectare poate constitui contravenție.

Pe de altă parte, semnalăm că art. 103, la care se face trimiterea, nu stabilește *expressis verbis* obligațiile directorului unității de învățământ preuniversitar în ceea ce privește alocarea burselor către beneficiari, astfel încât stabilirea drept contravenție a nerespectării prevederilor art. 103 trebuie reanalizată și textele reformulate în mod corespunzător. Menționăm că, pentru respectarea cerințelor de previzibilitate și accesibilitate specifice normelor de sancționare, este necesar ca din reglementarea preconizată să rezulte cu claritate care sunt obligațiile directorului unității de învățământ a căror încălcare constituie contravenție.

La **alin. (2)**, pentru asigurarea uniformității în materia reglementării contravențiilor, partea de debut a textului trebuie reformulată, astfel: „Constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii prevăzute la alin. (1) lit. a) ...”.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru **alin. (3)**.

La **alin. (4)**, având în vedere exigențele de tehnică legislativă, textul trebuie reformulat, astfel:

„(4) Contravențiilor prevăzute la alin. (1) le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.”.

89. Precizăm că norma propusă pentru **art. 143 alin. (5)** nu se integrează tematic nici în obiectul de reglementare al articolului și nici al capitolului, întrucât nu se referă la răspunderea contravențională, astfel încât trebuie eliminată.

Menționăm că prevederea nici nu se justifică, ținând seama de faptul că dispozițiile Codului civil și ale Codului penal, la care se face trimitere generică, sunt incidente și în lipsa acesteia.

90. La **art. 145**, semnalăm că norma de trimitere la titlul III este eronată, deoarece învățarea pe tot parcursul vieții este prevăzută la titlul II din Legea învățământului superior; pentru precizie, recomandăm ca norma de trimitere să se facă la articolele vizate.

91. La **art. 147 alin. (3)**, pentru o exprimare mai adecvată în context, sintagma „respectiv alte entități” se va reda sub forma „sau alte entități”.

92. La **art. 152 alin. (1) lit. h)**, referitor la termenii „Europass” și „Youthpass”, este necesară definirea acestora în cuprinsul anexei.

93. La **art. 154 la alin. (1)**, sintagma „Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în Educație și Formarea Profesională- EQAVET” va fi înlocuită cu expresia „Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în Educație și Formarea Profesională, **denumit în continuare EQAVET**”.

Orice referire ulterioară în proiect se va face prin utilizarea acronimului respectiv.

La **alin. (2)**, pentru evitarea repetițiilor, expresia „prin ordin comun al Ministerului Educației și Ministerului Muncii și Solidarității Sociale” se va înlocui cu sintagma „ordin comun al **ministrului educației și al ministrului muncii și solidarității sociale**”.

La **alin. (3)**, pentru o redactare adecvată stilului normativ, este necesară revederea formulării finale parțial repetitive, „denumit **personal didactic de predare asociat**, denumit în continuare **personal didactic asociat**”.

94. La **art. 156**, este de analizat dacă textul nu ar trebui să prevadă că ministerele menționate vor elabora normele metodologice care vor fi aprobate prin hotărâre a Guvernului, pe cale de consecință sugerăm reformularea textului.

95. La **art. 157 alin. (1) lit. a)**, este necesar a se clarifica dacă prin sintagma „personalului din sistemul național de învățământ” se înțelege *personalul didactic*, această expresie fiind folosită atât în denumirea Titlului III, cât și la lit. b) a aceluiași articol sau *personalul din învățământul preuniversitar*, ultima expresie fiind folosită la art. 159 alin. (1).

Formulăm observația în considerarea respectării exigenței de tehnică legislativă referitoare la unitatea terminologică.

96. La **art. 159 alin. (2)** sunt enumerate categoriile de personal didactic, fără a fi avută și categoria prevăzută la alin. (3), aceea a personalului didactic asociat.

Pentru evitarea dubiilor în interpretare, propunem completarea în mod corespunzător a textului și stabilirea fără echivoc a sferei personalului didactic.

La **alin. (3)**, pentru o redactare adecvată stilului normativ, este necesară revederea formulării finale parțial repetitive, „denumit personal didactic de predare asociat, denumit în continuare **personal didactic asociat**”.

97. Observăm că în cuprinsul **Capitolului II** este inclus un singur articol, ceea ce este contrar exigențelor de tehnică legislativă.

De asemenea, semnalăm că unicul articol component, **art. 160**, se referă numai la funcțiile didactice de predare, în timp ce denumirea capitolului este „*Personalul și funcțiile din învățământul preuniversitar*”.

98. La **art. 160 alin. (1)**, semnalăm lipsa de uniformitate în redactarea soluțiilor legislative, deoarece numai pentru unele funcții este prevăzut modul în care se normează; este necesară reformularea și completarea în mod corespunzător.

În ceea ce privește textul propus pentru **alin. (2)**, constatăm că acesta urmărește a stabili sfera personalului didactic asociat de predare, dar soluția nu este corelată cu cea propusă pentru art. 159 alin. (4), generând dubii în interpretare.

99. În ceea ce privește denumirea **Capitolului III**, semnalăm că aceasta nu reflectă întreaga sferă a personalului căruia se aplică normele subsumate, deoarece acestea nu se referă numai la personalul didactic de predare, ci și la personalul administrativ, spre exemplu.

100. La **art. 163 alin. (1)** este prevăzută condiția prezentării unui certificat medical care atestă că este apt pentru prestarea activității, necesar pentru încadrarea și menținerea într-o funcție didactică, didactică auxiliară sau administrativă, fără a se preciza și periodicitatea prezentării unui asemenea certificat, norma având așadar caracter imprevizibil și lacunar, conducând la insecuritatea raportului juridic de muncă.

La **alin. (3)**, semnalăm că redactarea propusă are un caracter evaziv și imprecis – „angajatorul poate solicita, la sesizarea oricărui factor implicat în procesul educațional, prin hotărâre a consiliului de administrație al instituției/unității de învățământ în cauză, un nou examen medical complet”, fiind de natură să permită arbitrariul în ceea ce privește examinarea medicală a personalului vizat.

Având în vedere că un rezultat „inapt” la examinarea medicală poate conduce la desfacerea contractului de muncă, normele referitoare la încetarea raportului de muncă din motive medicale trebuie să fie clare, complete și precise pentru a respecta principiul legalității.

La **alin. (4)**, expresia „care să realizeze” va fi reformulată „care realizează”.

La **alin. (5)**, semnalăm caracterul lacunar al textului deoarece nu se prevede obiectul hotărârii consiliului de administrație și al cui este acest consiliu.

La **alin. (7)**, pentru corelare cu dispozițiile Codului penal, sintagma „integrității corporale/sănătății” trebuie redată sub forma „integrității corporale sau sănătății”.

În plus, pentru claritate și precizie normativă, textul trebuie să prevadă în mod expres care anume infracțiuni de fals sunt avute în vedere.

Pe de altă parte, semnalăm că textul se referă doar la reabilitare ca situație de înlăturare a consecinței condamnării penale, deși, așa cum a subliniat și Curtea Constituțională în Decizia nr. 304/2017, decăderile, interdicțiile sau incapacitățile care rezultă din condamnare sunt incidente până la intervenția unor situații reglementate de legea penală care înlătură consecințele condamnării. Astfel, în prezent, așa cum a precizat și instanța de contencios constituțional, potrivit Codului penal, aceste situații sunt reabilitarea, aplicarea legii penale de dezincriminare, precum și amnistia post-condamnatorie. Prin urmare, pentru asigurarea unei reglementări corecte și complete, este necesar ca textul prin care se stabilește o consecință extrapenală a condamnării fie să se refere la **toate** situațiile care înlătură consecințele condamnării, fie să nu facă **nicio precizare**, întrucât normele de drept penal devin oricum incidente.

În subsidiar, fără a ne pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate, sugerăm să se analizeze dacă **sfera infracțiunilor** în cazul cărora condamnarea definitivă are drept consecință imposibilitatea ocupării funcțiilor și exercitării activităților în sistemul de învățământul preuniversitar nu ar trebui să fie aceeași cu cea a infracțiunilor în cazul cărora condamnarea definitivă are drept consecință imposibilitatea ocupării funcțiilor și exercitării activităților în învățământul universitar.

Precizăm că, în cuprinsul proiectului Legii învățământului universitar, aflat de asemenea în curs de avizare la Consiliul Legislativ, se prevede că nu pot ocupa o funcție didactică în învățământul superior sau o funcție de conducere persoanele condamnate penal definitiv pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni.

101. La **art. 164 alin. (1)**, întrucât în legislație nu se stabilește accepțiunea expresiei „interesul superior al beneficiarului primar”, este necesară revederea și reformularea textului.

102. La **art. 167 alin. (3)** sintagma „se stabilesc prin metodologie aprobată” se va redacta „se stabilesc prin metodologia aprobată”.

103. La **art. 169 alin. (3)**, pentru claritatea normei, termenul „participantul” se va înlocui prin termenul „persoana”. Observația este valabilă și pentru **alin. (4)**.

Totodată, la **alin. (4)**, din aceleași rațiuni, sintagma „la o nouă sesiune” ar trebui înlocuită prin sintagma „la un nou examen”.

104. La **art. 171 alin. (1) lit. ș)**, la pct. (i)-(iii), trebuie eliminată trimiterea către „art. 171 alin. (1)”, fiind redundantă.

105. La **art. 172 alin. (2)**, soluția propusă este lipsită de predictibilitate, deoarece stabilește o modalitate de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante și rezervate din învățământul preuniversitar particular prin asociere temporară la nivel local, județean ori interjudețean, fără ca expresia „asociere temporară” să fie definită sau să mai fie folosită în cuprinsul proiectului.

La **alin. (3)** – „Concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante și rezervate are caracter deschis. La concurs se poate prezenta orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute de legislația în vigoare”, semnalăm că cele două teze dau, în esență aceleași soluții normative, fiind necesară contopirea lor.

La **alin. (6)**, sintagma „organizat în baza alin. (1)” se va redacta sub forma „organizat **potrivit** alin. (1)”.

106. La **art. 175 alin. (1)** este redată soluția **modificării contractului individual de muncă încheiat pe durată determinată de un an în contract individual de muncă pe durata de viabilitate a postului/catedrei**, pentru cadrele didactice care au promovat examenul de licențiere în cariera didactică, au obținut cel puțin nota/media de cel puțin 7 la un concurs național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante în învățământul preuniversitar în ultimii 6 ani și dacă postul este vacant.

Conform definiției expresiei „viabilitatea unui post didactic/catedră”, prevăzută la pct. 63 din *Lista definițiilor termenilor și a expresiilor utilizate în cuprinsul legii*, nemarcată ca anexă a legii, dar plasată după art. 264, viabilitatea unui post didactic/catedră are doar o limită temporală minimă, postul/catedra trebuind să existe „cel puțin pe durata unui nivel de învățământ”, fără a exista o limită temporală maximă.

În aceste condiții un post/catedră ocupat pe perioadă determinată de un an, prin concurs organizat cu precizarea duratei contractului de muncă, va ajunge să fie ocupat pe o perioadă mai mare, cel puțin pe durata unui nivel de învățământ, sau chiar pe perioadă nedeterminată fără ca pentru ocuparea în noile condiții să fie organizat un nou concurs.

Dacă în ceea ce privește învățământul particular nu există o piedică legală în acest sens, deoarece contractul de muncă este guvernat de principiul consensualismului, în cazul învățământului preuniversitar de stat, este necesară respectarea principiului constituțional al nediscriminării coroborat cu respectarea dreptului fundamental la muncă, sub aspectul accesului neîngrădit la un loc de muncă salarizat de la bugetul de stat pentru orice persoană care îndeplinește toate condițiile cerute pentru ocuparea postului didactic/catedrei.

De altfel, la art. 30 din Codul muncii se prevede că „încadrarea salariaților la instituțiile și autoritățile publice și la alte unități bugetare se face numai prin concurs sau examen”, iar posturile vacante existente în statul de funcții vor fi scoase la concurs, în raport cu necesitățile fiecărei unități”.

Precizăm că, chiar dacă postul didactic/catedra vacant/ă a fost ocupat/ă prin concurs, este evident că la respectivul concurs nu s-au înscris decât persoanele care urmăreau ocuparea temporară, pe durata unui an, și nu definitivă a acestuia/acesteia. În cazul în care concursul ar viza ocuparea pe o durată mai mare sau definitivă, ar exista mai multe persoane interesate și chiar mai calificate.

Prin urmare, este necesară reconsiderarea și reformularea normei propuse.

Observația este valabilă și pentru **art. 178 alin. (3)**, precum și pentru toate situațiile similare.

107. La **art. 176**, propunem disjungerea în mai multe articole, unul sau mai multe urmând a fi destinate normelor referitoare la organizarea și desfășurarea concursurilor.

Cu privire la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor, semnalăm că textele cuprinse în art. 176 sunt neordonate logic, separate de dispoziții referitoare la alte aspecte, dar și lipsite de predictibilitate, sub acest ultim aspect având în vedere probele concursului, despre care se face vorbire la alin. (4), (10) și (13), fără a fi clar dacă aceste sunt toate și în ce ordine se susțin.

108. Textul propus la **art. 178 alin. (8)**, este incomplet și lipsit de predictibilitate deoarece propune să reglementeze angajarea cu contract individual de muncă pe perioadă determinată de cel mult un an școlar, **a personalului fără studii corespunzătoare postului.**

109. La **art. 179 alin. (1)** pentru un plus de rigoare în exprimare, sugerăm ca norma propusă să debuteze astfel: „(6) Președintele României, **deputații și senatorii, miniștrii, persoanele care îndeplinesc funcții ...**”.

Totodată, semnalăm că expresiile „funcții de specialitate specifice” și „alese de Parlament în organismele centrale ale statului” sunt lipsite de previzibilitate și improprii limbajului normativ, motiv pentru care trebuie reformulate.

La **alin. (2)**, pentru fluența normei, sugerăm ca expresia „funcția de prefect, subprefect, președinte și vicepreședinte al consiliului județean, primar, viceprimar, precum și cadrelor didactice” să fie redată sub forma „funcția de prefect **sau** subprefect, președinte **sau** vicepreședinte al consiliului județean, primar **sau** viceprimar, precum și cadrelor didactice/**de cercetare**”.

La **teza a doua**, reiterăm observația privind lipsa de previzibilitate în privința expresiei „comisiile și agențiile din subordinea ...”, care este improprie stilului normativ.

La **alin. (4)**, pentru o exprimare specifică normelor juridice, propunem ca formularea „De prevederile alin. (1) beneficiază și personalul” să fie redată astfel: „**Prevederile alin. (1) se aplică și personalului**”, observație pe care o reiterăm pentru toate situațiile similare.

La **alin. (6)**, semnalăm că instituția juridică menționată, și anume **întreruperea activității didactice** nu este consacrată legal sau doctrinar, de fapt, fiind vizată suspendarea contractului de muncă din inițiativa salariatului, prevăzută de Codul muncii la art. 51 alin. (1)

lit. a). De altfel, la teza I a acestui alineat se trimite de o manieră imprecisă la „prevederile legale în vigoare”, acestea fiind cuprinse în Codul muncii, unde sunt prevăzute și alte cazuri de suspendare.

Astfel, în acord cu limbajul juridic de specialitate, recomandăm ca norma propusă să debuteze astfel:

„(6) Personalul didactic are dreptul la **suspendarea** activității didactice, cu rezervarea postului, pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, **în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani**”.

În ceea ce privește teza a II-a, pentru asigurarea caracterului complet al normei, este necesară introducerea în final a sintagmei „în aceeași perioadă”.

La **alin. (8)**, semnalăm că în perioadele în care contractul de muncă al unei persoane este suspendat din voința/inițiativa acesteia, nu se acumulează nici vechime în muncă și, mai ales, nu se poate recunoaște vechime în specialitate/în învățământ, deoarece ar introduce un tratament discriminatoriu, mai favorabil pentru aceste persoane, fără a exista o justificare obiectivă, în detrimentul persoanelor care acumulează vechime în muncă și specialitate desfășurând activitate efectiv, în executarea contractului de muncă. Numai în situațiile independente de voința persoanei, precum cea prevăzută la alin. (7) - îndeplinirea serviciului militar la declararea mobilizării și a stării de război sau la instituirea stării de asediu, recunoașterea vechimii în muncă și specialitate ar putea fi reglementată, o asemenea reglementare neîncălcând principiul egalității în drepturi a cetățenilor.

În Decizia Curții Constituționale nr. 368/2022, la par. 36, s-a statuat că „**principiul egalității în fața legii** presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el **nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite**. În consecință, **un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional**, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (a se vedea Decizia 5 Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 februarie 1994). De asemenea, în ceea ce privește încălcarea egalității în drepturi, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că **este admisibilă diferența de tratament**

juridic pentru situații diferite, când aceasta se justifică în mod rațional și obiectiv (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 168 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 24 februarie 1999, și Decizia nr. 231 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 561 din 24 iunie 2004)”.

110. La art. 180 alin. (1), semnalăm lipsa de predictibilitate a normei, generată de absența unității terminologice, cu privire la dreptul de practică/liberă practică.

Astfel, dacă în textul analizat se folosește sintagma după **„dreptului de practică pentru cariera didactică”**, la art. 169 alin. (2), terminologia este diferită, atât cu privire la dreptul conferit, cât și la domeniul material al acestuia, fiind reglementată conferirea **dreptului de liberă practică în învățământul preuniversitar cu statutul de cadru didactic licențiat**, în urma promovării examenului de licențiere în cariera didactică.

Prin urmare, este necesară revederea și corelarea celor două norme, precum și a celorlalte care se referă la dreptul de (liberă) practică al cadrului didactic.

La **alin. (5)**, este folosită expresia *„vechime la catedră”*, fără a se preciza dacă aceasta are același sens cu expresia *„vechime în învățământ”*, regăsită, spre exemplu, la art. 179 alin. (8), art. 191 alin. (3) lit. b), art. 194 alin. (2) lit. c), art. 202 alin. (11).

Pentru evitarea oricărui dubiu în interpretare, este necesară clarificarea accepțiunilor celor două expresii, iar dacă au aceeași accepțiune, în tot cuprinsul legii este necesară folosirea unei terminologii unitare, alături de stabilirea sensului expresiei alese.

111. La art. 182 alin. (9) lit. i), recomandăm eliminarea parantezei *„(bullying)”*.

La **alin. (10)**, pentru respectarea exigențelor de exprimare, sintagma *„menționate la alin. (4)”* se va reda sub forma *„prevăzute la alin. (4)”*.

112. La art. 183 alin. (3), enumerarea de la **lit. b)** trebuie marcată sub forma *„b)”*.

113. În ceea ce privește textul propus pentru art. 184 - *„Responsabilitățile asumate în plan didactic și extradidactic sunt definite în corelație cu competențele dobândite în fiecare etapă de carieră didactică parcursă”*, semnalăm caracterul incomplet și lipsit de previzibilitate al soluției preconizate, sub aspectul asumării și al definirii responsabilităților.

114. La **art. 185**, este necesară revederea textului din motive de exprimare corectă juridică, dar și pentru asigurarea unității terminologice. Astfel, spre exemplu, în locul expresiei „restrângere de activitate” ar trebui folosită expresia „restrângerea activității”, în locul sintagmei „În condițiile intrării în restrângere de activitate” ar trebui folosită sintagma „În condițiile restrângerii activității”.

De asemenea, precizăm că soluțiile de la alin. (2)-(4) sunt neconcordante sau neclare, deoarece la alin. (2) se face vorbire despre *transfer*, iar la alin. (3) și (4) despre *pretransfer*, fiind necesar a se clarifica dacă *pretransferul* a fost vizat și prin folosirea termenul „transfer”, cu atât mai mult cu cât la alin. (7) este utilizată sintagma „prin transfer/pretransfer consimțit între unitățile de învățământ”.

Totodată, la **alin. (2)**, semnalăm că, deși în partea introductivă se precizează că „soluționarea restrângerii de activitate” se va realiza prin metodele prevăzute la lit. a) și b) – ambele constituind forme de transfer, la lit. b) se menționează din nou „soluționarea restrângerii de activitate”; pentru evitarea dubiilor în interpretare și a exprimărilor repetitive, este necesară reconsiderarea și reformularea textului.

La **alin. (6)**, pentru predictibilitatea normei, este necesară a se preciza dacă prin formularea „Personalul didactic repartizat cu statut de cadru didactic titular în unități de învățământ aflate în zone defavorizate sau izolate” a fost vizat personalul transferat prin repartizare pe posturi/catedre vacante, acest tip de transfer fiind prevăzut la alin. (2) lit. b).

115. La **art. 186 alin. (6)**, pentru respectarea exigențelor gramaticale, sintagma „personal didactic de predare care se disting prin” se va reda sub forma „personal didactic de predare care se distinge prin”.

116. La **art. 187 alin. (2)** sunt enumerate două funcții didactice auxiliare, nefiind clar motivul pentru care nu sunt incluse în enumerarea generală de la alin. (1).

La **alin. (3)**, semnalăm ambiguitatea textului, deoarece, pe de o parte este redactat fără respectarea normelor gramaticale – nu se înțelege care este subiectul propoziției, „personalul” sau „profesioniști”, predicatul fiind „sunt încadrați” și se include o enumerare precedată de semnul de punctuație „:”, fără ca propoziția să se încheie după enumerare.

Pe de altă parte, nu se înțelege dacă „personalul de sprijin în vederea sprijinirii” (a se vedea și tautologia) este constituit din

„profesioniști din alte domenii fundamentale ale dezvoltării copilului și adolescentului” și nici dacă persoanele prevăzute la alin. (3) sunt considerate personal didactic auxiliar sau dacă la acest alineat s-a încercat stabilirea accepțiunii pentru expresia „personal didactic auxiliar”.

Pentru evitarea dubiilor în interpretare, este necesară reconsiderarea și resistemizarea textului art. 187, primul alineat fiind indicat să cuprindă o definiție neechivocă pentru expresia „personal didactic auxiliar”.

117. La art. 188 alin. (1), este necesară revederea elementelor enumerării și asigurarea unor redactări uniforme, fiind folosite exprimări precum: „absolvirea, cu examen de diplomă”, „absolvirea, cu diplomă”.

De asemenea, pentru o reglementare unitară este necesar ca pentru funcțiile unde sunt necesare doar studii liceale să se precizeze că au fost absolvite cu diplomă de bacalaureat (a se vedea, spre exemplu, funcția de tehnician, corepetitor).

La **lit. l)**, în ceea ce privește condițiile de studii necesare pentru funcția de **administrator de patrimoniu**, observăm că sunt enumerate funcțiile de inginer/subinginer, economist, care au condiții diferite de studii, fără a se preciza în ce situații se va opta pentru condițiile prevăzute pentru una dintre funcții, în cazul angajării unui administrator de patrimoniu.

Observația este valabilă și pentru **lit. k)**.

La **alin. (2)**, în ceea ce privește trimiterea la art. 187 alin. (1) lit. o), este necesară reformularea și clarificarea condițiilor de studii necesare pentru ocuparea funcțiilor de auditor, consilier juridic, consilier, expert, referent din DJIP/DMBIP, deoarece trimiterea „prin legislația care le reglementează activitatea” este imprecisă, iar norma va fi lipsită de predictibilitate.

Totodată, este necesară revederea trimiterii la art. 187 alin. (1) lit. p) care prevede funcția de „infirmiere (în educația timpurie)”, dat fiind că la art. 188 alin. (1) lit. n) sunt prevăzute condițiile de studii pentru funcția de infirmieră, iar proiectul nu folosește termenul „infirmiere” decât în textele menționate.

De asemenea, este necesară revederea textului propus pentru **alin. (3)** „Pentru funcția didactică auxiliară de **informatician sau analist programator**, condițiile de studii, vechime și competențe sunt stabilite prin ordin al ministrului educației”, deoarece nu se corelează

cu art. 187 alin. (1) lit. b) unde este prevăzută o singură funcție, de „informatician, analist programator” și nici cu art. 188 alin. (1) lit. b), unde sunt prevăzute condițiile de studii necesare pentru ocuparea funcției de informatician.

La **alin. (4)**, având în vedere că drepturile salariale ale persoanelor care vor ocupa funcția de „informatician, analist programator” vor fi plătite din bugetul consolidat al statului, „salariul și alte drepturi de personal” ale acestora nu pot fi stabilite decât pe baza Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, și nu prin derogare de la aceasta.

Precizăm că la art. 2 este stabilit domeniul personal de aplicare a Legii-cadru nr. 153/2017, la alin. (2) fiind prevăzute și excepții, dar nu prin raportare la o anumită funcție, ci prin raportare la instituțiile sau autoritățile publice vizate.

O salarizare negociată contractual și nu pe baza legii a funcției de „informatician, analist programator” va conduce la discriminarea celorlalte funcții didactice auxiliare prevăzute în anexa nr. I la Legea-cadru nr. 153/2017, precum și a tuturor funcțiilor prevăzute în aceeași lege, fiind necesară eliminarea textului.

Totodată, în acord cu exigențele de tehnică legislativă, norma derogatorie va preciza în mod expres dispozițiile legale de la care se face derogarea, sub forma „Prin derogare de la **prevederile art. ... din Legea – cadru nr. 153/2017**”.

118. La art. 202 alin. (3), referitor la expresia „fișa individuală a postului”, din punct de vedere terminologic, Codul muncii folosește noțiunea „fișa postului”. Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect. De altfel, și la art. 224 lit. b) din proiect este folosită expresia „fișa postului”.

Totodată, sintagma „Activitățile concrete prevăzute” se va reda „**Activitățile prevăzute**”.

La **alin. (10)**, textul „un număr maxim de 500 de elevi, de maxim 500 de elevi și preșcolari sau de maxim 300 de preșcolari” va fi redată sub forma „un număr **de maximum** 500 de elevi, de **maximum** 500 de elevi și preșcolari sau de **maximum** 300 de preșcolari”.

119. La art. 203 alin. (9), pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesar ca expresia „Prin excepție” să fie însoțită de dispozițiile de la care operează respectiva excepție.

La **alin. (11)**, recomandăm înlocuirea expresiei „... pe baza normelor aprobate ...” cu sintagma „... **potrivit** normelor **aprobate** ...”.

120. La **art. 204 alin. (1)**, textul este lipsit de predictibilitate în ceea ce privește trimiterea imprecisă „cadrul legal general”, fiind necesară înlocuirea acesteia cu o trimitere la actul/actele normative vizate.

Referitor la sintagma „interesul superior al copilului/elevului”, este necesară eliminarea referirii la elev, deoarece legislația internă – Codul civil, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și Legea nr. 18/1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului – prevăd și stabilesc doar accepțiunea principiului interesului superior al copilului.

La **lit. e)** – „încălcarea dispozițiilor legii, a obligațiilor din prezentul titlu, a normelor statutului profesiei, deciziilor obligatorii ale organelor profesiei la nivel național sau ale unității de învățământ al cărei angajat este sau în cadrul căreia prestează activități de predare-învățare-evaluare cu antepreșcolarii/preșcolarii/elevii”, este necesară revederea și clarificarea textului, deoarece faptele care pot fi considerate abateri disciplinare nu sunt individualizate, fiind folosite trimiteri și exprimări generice, de natură să conducă la concluzia că orice încălcare a unor norme legale sau statutare va fi considerată abatere disciplinară și sancționată ca atare.

La **alin. (3)**, pentru evitarea dubiilor în interpretare, este necesară a se clarifica dacă „raportul de specialitate” menționat este raportul în care se consemnează rezultatele cercetării disciplinare.

Întrucât la **alin. (4)**, referitor la cercetarea disciplinară a personalului didactic auxiliar, se face trimitere la dreptul comun în materie, Codul muncii, pentru evitarea dubiilor în interpretare, este necesar a se clarifica în ce măsură se aplică cercetării disciplinare a personalului didactic de predare sau de conducere, îndrumare și control dispozițiile Codului muncii.

La **alin. (5)**, norma de trimitere sub forma „la art. 204, alin. (2), lit. a)-b),” trebuie redată „**alin. (2) lit. a) și b)**”.

121. La **art. 205 alin. (1) lit. a)**, pentru o exprimare unitară în domeniul raporturilor contractuale de muncă, sintagma „observație scrisă” se va înlocui prin sintagma „avertisment scris”.

Observația este valabilă și pentru **art. 208 lit. a)**.

122. La **art. 211 teza I**, în ceea ce privește sintagma „potrivit legislației muncii”, pentru predictibilitatea normei, este necesară

înlocuirea cu o trimitere la dispozițiile corespunzătoare din Codul muncii sau din alt act normativ vizat.

123. La **art. 214**, semnalăm redactarea lipsită de predictibilitate, declarativă și improprie stilului normativ, fiind folosită exprimarea generică „are drepturi și obligații”, verbul inadecvat contextului „decurg”, precum și trimiterile imprecise „din legislația în vigoare” și „din regulamente specifice”.

Precizăm că drepturile și obligațiile sunt prevăzute, nu decurg, și, pentru predictibilitatea normei, acestea trebuie identificate prin enumerare, iar dacă sunt vizate generic drepturi și obligații prevăzute în alte acte normative, în conformitate cu prevederile art. 50 alin. (2) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este obligatorie indicarea titlului acestora, a numărului și a celorlalte elemente de identificare.

124. La **art. 215 alin. (1) teza a II-a**, unde sunt folosite sintagmele „În cazuri bine justificate”, „persoanele în cauză urmând a fi remunerate pentru munca depusă”, semnalăm caracterul impredictibil al normei, ce aduce atingere principiului legalității, fiind necesară prevederea, chiar și prin exemplificare, a cazurilor justificate, precum și a titlului cu care va fi remunerată persoana.

La **alin. (2)**, pentru precizia și rigoarea normei, este necesară revederea și reformularea textului, astfel încât să rezulte că vizează perioadele efective de efectuare a concediului, precum și faptul că acestea se stabilesc nu de către consiliul de administrație, ci cu acordul conducerii unității de învățământ.

La **alin. (3)**, pentru o corectă și completă redactare, propunem reformularea astfel: „**În cazul în care, din motive justificate, concediul de odihnă anual nu este efectuat, integral sau parțial, în anul calendaristic respectiv, cu acordul cadrului didactic îndreptățit, angajatorul este obligat să acorde concediul de odihnă neefectuat în vacanțele anului școlar următor**”.

La **alin. (4)**, cuvântul „republicat” trebuie redat în forma „republicată”.

La **alin. (5)**, pentru rigoare, expresia „concediului legal” se va înlocui prin expresia „concediului de odihnă anual”.

125. La **art. 216 alin. (1)**, unde se prevede dreptul la acordarea unui concediu plătit de 6 luni pentru cadrele didactice care redactează teza de doctorat sau lucrări în interesul învățământului pe bază de contract de cercetare ori de editare, semnalăm încălcarea principiului

egalității de tratament, deoarece un asemenea privilegiu ar trebui acordat oricărei persoane.

În privința concediului plătit pentru redactarea tezei de doctorat, precizăm că privilegiul nu se justifică deoarece teza de doctorat se redactează în primul rând în beneficiul propriu al persoanei.

În ceea ce privește redactarea de lucrări „în interesul învățământului pe bază de contract de cercetare ori de editare”, pe de o parte, semnalăm caracterul extrem de vag al normei, de natură să încalce principiul legalității, nefiind specificat ce aspecte subsumează noțiunea „în interesul învățământului”.

Pe de altă parte, precizăm că prestarea de activități pe baza de contract de cercetare sau editare presupune o plată corelativă, o retribuție, iar întrucât cercetarea sau editarea se vor efectua în timpul în care ar fi trebuit executat contractul individual de muncă încheiat de cadrul didactic, primirea unei indemnizații de concediu, alta decât cea aferentă concediului de odihnă, de 62 de zile lucrătoare, va avea caracterul unei îmbogățiri fără justă cauză, dat fiind că sume și concedii nu sunt acordate personalului didactic ce execută efectiv contractul individual de muncă și nici altor persoane din alte domenii de activitate care redactează lucrări în interesul serviciului, dar pe bază de contract de cercetare sau editare.

În aceste condiții, propunem eliminarea sau reformularea textului.

Precizăm că la par. 38 din Decizia nr. 460/2017, Curtea Constituțională a precizat că „nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. (...) privilegiul se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea sa, respectiv cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat.

La același paragraf, s-a reamintit că în „Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, unde s-a statuat că «principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. (...). În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în

respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților public». De asemenea, prin Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, (...) Curtea a arătat că «situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia orice diferență de tratament, făcută de stat între indivizi aflați în situații analoage, trebuie să își găsească o justificare obiectivă și rezonabilă»”.

La **alin. (2)**, sub rezerva însușirii observației de mai sus, este necesară revederea formulării „nu poate fi încadrat în activități didactice retribuite în regim de plată cu ora”, deoarece încadrarea se face prin contract individual de muncă, iar activitățile se efectuează, persoanele neputând fi încadrate în activități.

La **alin. (3)**, prin folosirea trimiterii generice „conform legii”, semnalăm că textul este lipsit de predictibilitate cu privire la reglementarea conform căreia salariații disponibilizați ar putea primi salarii compensatorii, fiind necesară indicarea actului normativ vizat.

126. La art. 219 alin. (1), pe de o parte, dacă nu s-a intenționat a se reglementa o interdicție de participare la viața socială și publică, acesta prezintă caracter declarativ, fiind inutil.

Sub rezerva însușirii observației anterioare, pentru fluența normei, recomandăm reformularea părții finale a acesteia astfel: „... în beneficiul propriu sau în interesul învățământului.”

La **alin. (2)**, este necesară înlocuirea trimiterii imprecise în „conformitate cu prevederile legii”, prin indicarea actului normativ vizat.

Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect.

127. La art. 223 alin. (1), prin care se preconizează ca personalul didactic și didactic auxiliar să beneficieze de la bugetul asigurărilor sociale de stat de reducerea (indiferent de sumă) cu 50% a costurilor de cazare, masă și tratament în bazele de odihnă și tratament (indiferent de regimul proprietății aplicabil), este de analizat dacă, prin raportare la jurisprudența Curții Constituționale în materie, nu se instituie, fără o justificare obiectivă, un privilegiu pentru personalul didactic și didactic auxiliar.

128. La art. 225 alin. (2), expresia „În termen de 30 de zile calendaristice, anterior împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare” nu este suficient de

clară și ar trebui reformulată. În ipoteza în care cadrul didactic trebuie să opteze, pentru continuarea activității, cu cel puțin 30 de zile înainte de împlinirea condițiilor de pensionare, sugerăm ca norma să debuteze astfel: „Personalul didactic poate opta, **cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de data împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, pentru continuarea activității didactice ...**”.

129. La **art. 229 alin. (9) lit. f)**, precizăm că nu reiese cu claritate ce organizație se are în vedere în cadrul formulării „activitatea financiară a **organizației**”, în lumina criteriilor pentru descrierea eficacității educaționale.

130. La **art. 235 lit. d)**, sintagma „art. 229 alin. (1), alin. (2)” se va scrie „art. 229 **alin. (1) și (2)**”. Observație valabilă și pentru **art. 237 alin. (1) lit. d)**.

Totodată, pentru unitate terminologică, expresia „raportul experților” va fi înlocuită cu „raportul **de evaluare**”. Observația este valabilă și pentru art. 237 alin. (1) lit. d).

131. Având în vedere că prevederile **art. 239 alin. (2)** sunt identice cu prevederile **art. 243 alin. (3)**, pentru evitarea unui paralelism în reglementare, sugerăm reanalizarea acestor norme.

132. La **art. 244 alin. (1)**, sintagma „Prezenta lege intră în vigoare în 90 de zile” se va redacta „Prezenta lege intră în vigoare **la** 90 de zile”.

La **alin. (3)**, propunem reformularea **părții introductive**, deoarece situațiile enumerate la lit. a)-l) nu reprezintă excepții de la prevederile alin. (1), unde se dispune intrarea în vigoare a legii, ci prezintă caracterul unor dispoziții tranzitorii.

De asemenea, la **lit. j)**, pentru exactitatea și claritatea normei, trebuie precizate și alineatele din cuprinsul art. 83 care sunt avute în vedere, iar la lit. k) și l), textele nu trebuie să debuteze cu majusculă.

La **alin. (5)**, textul „publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 18 din 10 ianuarie 2011” trebuie eliminat, observație pe care o reiterăm pentru toate cazurile similare.

La **alin. (10)**, propunem revederea și reformularea normei în totalitate, deoarece aceasta este neclară.

La **alin. (12)**, propunem eliminarea textului „privind bursele elevilor”.

La **alin. (17)**, trebuie eliminat cuvântul „calendaristice”.

133. La **art. 245 alin. (21)**, sintagma „în 1 septembrie 2028” se va reda „la 1 septembrie 2028”, observație pe care o reiterăm pentru situațiile similare din proiect.

Totodată, la **alin. (25)**, sintagma „până la intrare” se va reda „până la intrarea”.

134. La **art. 246 alin. (1)**, pentru rigoarea redactării normei de abrogare, propunem ca actele normative să fie redacte sub forma unor enumerări marcate cu litere, cu indicarea în fiecare caz a titlului corect al actului normativ, a elementelor de identificare a editorialului în care a fost publicat și a evenimentelor legislative suferite.

Referitor la norma de abrogare a unor prevederi din Legea nr. 1/2011, considerăm că proiectul Legii învățământului preuniversitar trebuie să prevadă și abrogarea art. 360 alin. (1) lit. a) și alin. (2) al Titlului VI, deoarece această normă nu poate rămâne în vigoare întrucât s-ar crea un paralelism cu prevederile art. 14 alin. (1) din proiect, prevederi care stabilesc că „(1) Părinții sau reprezentantul legal asigură participarea la cursuri a beneficiarului primar pe întreaga perioadă a învățământului obligatoriu. Nerespectarea prezentei obligații constituie contravenție și se sancționează conform art. 143 alin. (1) litera a)”.

Precizăm că proiectul Legii învățământului superior cuprinde doar dispoziția de abrogare a prevederilor art. 360 alin. (1) lit. b) și alin. (3) al Titlului VI din Legea nr. 1/2011, întrucât la respectivele elemente de structură sunt prevăzute aspecte legate de sistemul învățământului superior. Deoarece aspectele reglementate la art. 360 alin. (1) lit. a) și alin. (2) țin doar de învățământul preuniversitar, proiectul trebuie să prevadă inclusiv abrogarea acestor elemente structurale.

Totodată, semnalăm că formularea „precum și orice alte dispoziții contrare” este în dezacord cu prevederile art. 65 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora, în vederea abrogării, dispozițiile normative vizate trebuie determinate expres, prin menționarea tuturor datelor de identificare ale acestora. Prin urmare, această expresie trebuie înlocuită cu precizarea expresă a prevederilor legale avute în vedere spre abrogare.

Precizăm că, la **alin. (4)**, sintagma „Hotărârea nr. 993/2020” trebuie redată sub forma „Hotărârea **Guvernului** nr. 993/2020” și după titlul actului normativ trebuie inserată mențiunea „cu

modificările și completările ulterioare”, iar la alin. (5), sintagma „ordinul nr. 4.869/2.698/2022” se va scrie „**Ordinul ministrului educației și al ministrului sănătății nr. 4869/2698/2022**”.

Cu privire la **alin. (6)**, în acord cu normele de tehnică legislativă, prevederea trebuie să fie integrată ca articol distinct având următoarea redactare:

„Definițiile unor termeni și expresii din cuprinsul prezentei legi sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din aceasta”.

135. Pentru evitarea unui vid legislativ, cu privire la dispozițiile prin care se dispune abrogarea unor prevederi din Legea nr. 1/2011, în aplicarea prevederilor art. 64 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „În cazul unor abrogări parțiale intervenite succesiv, ultima abrogare se va referi la întregul act normativ, nu numai la textele rămase în vigoare”, ar urma ca abrogarea parțială a Legii nr. 1/2011 să fie prevăzută în primul proiect al legilor învățământului care va fi adoptat, urmând ca **abrogarea totală a respectivei legi să fie prevăzută în proiectul care va fi adoptat al doilea.**

136. Proiectul de lege trebuie să cuprindă o normă tranzitorie referitoare la situația actelor normative cu caracter infralegal emise în temeiul Legii nr. 1/2011, care ar putea avea următoarea redactare:

„... **Până la data intrării în vigoare a actelor normative subsecvente, emise în executarea prezentei legi, se aplică prevederile actelor normative în vigoare, în măsura în care nu contravin acesteia**”.

137. Anexa la prezentul proiect trebuie marcată prin cuvântul „**ANEXĂ**”, plasat în colțul din partea dreaptă sus al paginii.

138. În ceea ce privește definițiile termenilor și expresiilor cuprinse în anexa proiectului de lege, formulăm următoarele observații și propuneri:

(1) La **pct. 2**, din rațiuni de redactare, expresia „de a emite diplome și certificate” se va înlocui cu „**de emitere a diplomelor și certificatelor**”.

(2) La **pct. 3 teza a doua**, fiind vorba de o enumerare, recomandăm redarea normei astfel:

„(...). Alfabetizarea funcțională cuprinde **următoarele componente**:

a) literația, definită drept competența de a înțelege, a utiliza și a evalua texte și de a reflecta asupra acestora;

b) alfabetizarea matematică, definită drept competența de a utiliza raționamentul, conceptele, procedurile, faptele și instrumentele matematice pentru a descrie, explica și prezice fenomene;

c) alfabetizarea științifică, definită drept competența de a interacționa cu probleme legate de știință și cu ideile științei, ca un cetățean reflexiv, pentru a descrie, explica și evalua datele și dovezile în mod științific”.

(3) La **pct. 5**, sugerăm ca partea finală a normei să fie redactată astfel: „**precum și de elaborare, planificare și implementare a programelor de studii**”.

(4) La **pct. 11**, pentru concizia normei, sugerăm ca norma propusă să debuteze astfel: „11. Cerințele educaționale speciale reprezintă necesitățile educaționale complementare obiectivelor ...”. Totodată, potrivit normelor de tehnică legislativă, recomandăm eliminarea parantezelor și reformularea părții finale astfel: „... o asistență complexă, **de natură medicală, socială, și/sau educațională**. În cazul în care sunt avute în vedere și alte tipuri de asistență, acestea vor fi prevăzute expres în cuprinsul definiției.

(5) La **pct. 17**, pentru concizia normei, expresia „fizice, online, mixte, virtuale și digitale” va fi înlocuită cu expresia „fizice, **virtuale și mixte**”.

(6) La **pct. 19**, pentru un plus de rigoare în exprimare, sugerăm reformularea părții finale astfel: „... a **unității de învățământ sau a organizației furnizoare de educație** în procesul autorizării de funcționare provizorie, acreditării **sau** evaluării și asigurării calității **educației**. Observația este valabilă și pentru alte situații similare din proiect.

(7) La **pct. 21**, pentru fluența normei, expresia „unei imagini, înregistrări” va fi redactată „unei imagini **sau a unei înregistrări**”.

(8) La **pct. 22**, pentru rigoarea exprimării, formularea „sector de negociere colectivă învățământ preuniversitar” va fi redată astfel: „sector de **activitate** învățământ preuniversitar”.

(9) La **pct. 23**, sugerăm reformularea expresiei „formare de rezultate ale învățării”, întrucât este lipsită de previzibilitate și improprie limbajului de specialitate.

(10) La **pct. 24**, pentru fluența normei, sugerăm ca partea finală a acesteia să fie redată astfel: „... **care pune accentul pe** capacitatea de a evalua informațiile, gestionarea publicității pe diverse medii **și** utilizarea inteligentă a motoarelor de căutare”.

(11) La **pct. 28**, sugerăm ca partea finală a normei să fie reformulată astfel: „a dobândit cunoștințe, abilități, responsabilitate și autonomie într-un domeniu de studii”.

(12) La **pct. 29**, având în vedere că noțiunea de „ghid de guvernanță” nu este folosită în cuprinsul legii, sugerăm eliminarea acestei definiții, care în fapt reprezintă a reluare a definiției expresiei „ghid de guvernanță a platformei de cloud guvernamental”, prevăzută la art. 2 lit. j) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89/2022 privind înființarea, administrarea și dezvoltarea infrastructurilor și serviciilor informatice de tip cloud utilizate de autoritățile și instituțiile publice.

(13) La definiția de la **pct. 31**, este necesară revederea textului propus pentru „*Interoperabilitatea semantică*”, („reprezintă un model comun de referință pentru schimbul de informații care asigură semnificația exactă a acestora”), deoarece redactarea este ambiguă și nu permite stabilirea înțelesului expresiei.

(14) La **pct. 32**, având în vedere lipsa subiectului în cea de-a doua teză, sugerăm comasarea celor două teze, astfel încât partea finală a normei să fie redată astfel: „**și asigură** un sistem deschis dedicat eterogenității componentelor”. Observația este valabilă în mod corespunzător și pentru **pct. 33**.

(15) La **pct. 35**, cu referire la definirea noțiunilor frecvență și frecvență redusă, sugerăm redactarea acestora sub forma a două puncte distincte.

Astfel, cele două norme ar putea debuta astfel:

„... Învățământul cu frecvență **este acea formă de organizare a activităților didactice care presupune** participarea...”;

„... Învățământul cu frecvență redusă **este acea formă de organizare a activităților didactice care presupune** participarea ...”.

(16) Referitor la norma propusă la **pct. 36**, considerăm că este necesară eliminarea acesteia, întrucât nici Constituția României, nici prezentul proiect de lege nu folosește noțiunea de „învățământ public”.

(17) La **pct. 37**, sugerăm reanalizarea expresiei „în condițiile unui regim juridic de drept public”, având în vedere că educația și formarea profesională se poate realiza și în unități de învățământ preuniversitar particulare.

(18) La **pct. 38**, pentru un plus de rigoare în exprimare, sugerăm ca partea finală a normei să fie reformulată astfel: „... **cu asigurarea securității cibernetice**”.

(19) La **pct. 39**, semnalăm că termenul „administrații”, în contextul prezentei legi a învățământului preuniversitar, este lipsit de precizie, fiind necesară reanalizarea acestuia.

(20) La **pct. 40 teza întâi**, sugerăm ca enumerarea să fie despărțită prin virgule, iar partea finală a acesteia să fie redată astfel: „**precum și** caracteristicile de dezvoltare ale elevilor”.

Totodată, pentru evitarea folosirii parantezelor, partea finală a tezei a doua va fi redactată astfel: „... este construit pornind de la reperele fundamentale de dezvoltare, în **cazul învățământului** preșcolar, și de la descriptorii competențelor-cheie, declinați pe niveluri de învățământ, **în cazul învățământului primar și secundar**”.

(21) La **pct. 42**, pentru rigoarea exprimării, recomandăm ca expresia „unui nivel, specializări” să fie redactată „unui nivel **sau unei specializări**”.

(22) La **pct. 45**, întrucât acronimele „RNCP” și „RNCIS” nu sunt definite în cuprinsul legii sau în anexă, acestea vor fi redacte *in extenso*, astfel: „Registrul Național al Calificărilor Profesionale și Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior”.

(23) La **pct. 47**, pentru o exprimare corectă, expresia „este capabilă” va fi redactată „este capabil”.

(24) La **pct. 48**, pentru un plus de rigoare în exprimare și unitate terminologică, sugerăm ca expresiile „Serviciul de cloud computing” și „bazin redimensionabil și elastic” să fie redactate „**Tehnologia** de cloud computing”, respectiv „bazin redimensionabil”.

(25) Referitor la norma propusă la **pct. 49**, semnalăm că noțiunea de „sistem național de învățământ preuniversitar” este definită și la art. 12 alin. (1); prin urmare, recomandăm corelarea celor două norme și eliminarea definiției prevăzute la pct. 49.

(26) La **pct. 51**, expresia „nivel optimal” va fi înlocuită cu „nivel **optim**”. Totodată, expresia „unitatea/instituția furnizoare de educație” va fi înlocuită cu sintagma „unitatea **de învățământ/organizația** furnizoare de educație”. Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru termenul „instituții”.

(27) La **pct. 53**, teza a doua trebuie eliminată întrucât nu prezintă legătură cu definiția termenului „ȘTIAM” din cuprinsul tezei întâi.

(28) La **pct. 57**, pentru evitarea folosirii parantezelor, partea finală a normei va fi redactată astfel: „... **precum și** cont deschis la Trezoreria **Statului**, **pentru** unitățile de învățământ de stat, respectiv **cont bancar**, pentru unitățile de învățământ preuniversitar particulare și confesionale”.

(29) La **pct. 60**, pentru o exprimare corectă, „vârsta clasei, reprezintă” va fi redactată fără virgulă, iar partea finală a normei va fi reformulată „a început **anul școlar**”.

(30) La definiția de la **pct. 61**, este necesară revederea textului, deoarece acesta nu este redactat ca definiție pentru expresia „Viabilitatea unui post didactic/catedră”, a cărei formă corectă ar fi „Viabilitatea unui post didactic/a unei catedre”.

(31) La **pct. 62**, sugerăm ca norma să debuteze astfel: „62. **Violența psihologică, denumită și bullying**, este acțiunea ...”. Totodată, pentru rigoarea normei, recomandăm ca partea finală a acesteia să fie redată astfel: „... acțiune sau serie de acțiuni **care se desfășoară în instituțiile de învățământ preuniversitar și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale**”.

PREȘEDINTE
Floria VORDACHE

București
Nr. 306/28.03.2023